

Ks. Robert Kantor

Tarnów

PRAŁATURY PERSONALNE W SYSTEMIE PRAWA KANONICZNEGO

Prałatury personalne należą do nowych struktur duszpasterskich, które mają swoje źródło w Soborze Watykańskim II i rozwijają się w ustawodawstwie posoborowym. Pojęcie i natura tych nowych instytucji była i jest przedmiotem badań kanonistycznych¹ W okresie posoborowym, zwłaszcza w czasie prac nad nowym Kodeksem Prawa Kanonicznego, można było zauważyć różne stanowiska względem prałatur personalnych. Jedne identyfikowały ich naturę z koncepcją kościoła partykularnego, inne traktowały prałatury jako stowarzyszenia kwalifikowane lub „organizmy administracyjne” dystrybucji duchowieństwa.

Nowe struktury znalazły w końcu swoją regulację prawną w KPK z 25 stycznia 1983 r., który wszedł w życie 27 listopada tegoż roku. Ojciec Święty Jan Paweł II erygował pierwszą prałaturę personalną poprzez Konstytucję Apostolską *Ut sit* z 28 listopada 1982, a była to Prałatura Świętego Krzyża i Opus Dei²

I. STRUKTURY TERYTORIALNE I PERSONALNE W KODEKSIE PRAWA KANONICZNEGO Z 1917 ROKU

Jednym z podstawowych pryncypiów, które inspirowały organizację Kościoła w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 r. było kryterium terytorialności. Terytoria nosiły różne nazwy: diecezji, opactw lub prałatur *nullius*.

---

¹ J. Hervada, *Comentario a los cc. 294-297*, w: *Comentario Exegético al Código de Derecho Canónico*, vol. II/1, A. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña (red.), Pamplona 1997, ss. 398-417; P. Lombardía, J. Hervada, *Sobre prelaturas personales*, w: *Ius Canonicum* 27 (1987) ss. 11-76; J. Miras, *La noción canónica de "praelatus"*, Pamplona 1987; W. Aymans, K. Mörsdorf, *Kanonische Recht. Lehrbuch aufgrund des Codex Iuris Canonici*, vol. I, Paderborn 1991, ss. 183 nn.; J.I. Arrieta, *Prałatury personalne i ich relacje do struktur terytorialnych* (tłum. z języka włoskiego ks. Artur Miziński), *Prawo Kanoniczne* 43 (2000) nr 3-4, s. 85-115; J. Manzanares, *De praelaturae personalia origine, natura et relatione cum iurisdictione ordinaria*, *Periodica* 69 (1980) nr. 1-2, ss. 387-421.

² AAS 75 (1983) ss. 423-425.

Kodeks z 1917 r. w k. 216 § 1 potwierdza powyższe kryterium.³ Kościół powszechny był postrzegany jako struktura podzielona na części, okręgi geograficzne. Każde z tych terytoriów nazywane jest diecezją z biskupem jako pasterzem własnym na czele.

1. Normy prawne dotyczące struktur terytorialnych w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1917 roku

Pewne okoliczności wskazują na to, że nie zawsze jest możliwe utworzenie diecezji na danym terytorium, dlatego Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. wspomina o innych strukturach jurysdykcyjnych jak: Wikariaty, Prefektury Apostolskie, Opactwa i Prałatury *nullius*.⁴ Kanon 216 § 4 KPK 1917 stanowi, że „bez specjalnego indultu apostolskiego nie można tworzyć parafii z przyczyn różnorodności języków czy narodowości wiernych, którzy mieszkają w tym samym mieście czy na tym samym terytorium, ani parafii rodzinnych czy personalnych”⁵ Kryterium terytorialności w organizacji Kościoła posiada korzenie historyczne. Alonso Lobo w swoim komentarzu do Kodeksu Prawa Kanonicznego zauważa, że „dystrybucja terytorialna Kościoła nie była ustanowiona przez Chrystusa. W pierwszych wiekach organizacja Kościoła była zasadniczo personalna. Apostołowie nie posiadali stałych siedzib. Kiedy liczba wiernych wzrastała, zrodziła się potrzeba ustanowienia biskupów w większych miastach lub innych ważnych miejscach, aby koordynowali działalność apostolską w różnych regionach. To z czasem dało początek diecezjom”⁶ Organizacja Kościoła w początkach chrześcijaństwa napotykała na szereg problemów „zewnętrznych” – chodziło głównie o prześladowania podsycane przez przywódców narodu izraelskiego a potem

---

³ K. 216 § 1, KPK 1917 *Territorium cuiuslibet dioecesis dividatur in distinctas partes territoriales; unicuique autem parti sua peculiaris ecclesia cum populo determinato est assignanda, suusque peculiaris rector, tamquam proprius eiusdem pastor, est praeficiendus pro necessaria animarum cura.*

⁴ K. 215 § 1, KPK 1917 *Unius supremae ecclesiasticae potestatis est provincias ecclesiasticas, dioeceses, abbatias vel praelaturas nullius, vicariatus apostolicos, praefecturas apostolicas erigere, aliter circumscribere, dividere, unire, supprimere.*

⁵ K. 216 § 4, KPK 1917. *Non possunt sine speciali apostolico indulto constitui paroeciae pro diversitate sermonis seu nationis fidelium in eadem civitate vel territorio degentium, nec paroeciae mere familiars aut personales.*

⁶ A. Alonso Lobo, *Comentarios al Código de Derecho Canónico*, t. I, Madryt 1963, s. 532. Podobne stanowisko zajmuje Wernz – Vidal: *Nam quamvis essentialiter et pro omni tempore divisio territorialis non sit requisita ad hoc ut institutio divina requiriminis ecclesiastici in praxim deducatur, et origine tenus prior sit organizatio personalis quam territorialis, cum ius divinum nihil statuerit de modo, quo singulis Episcopis diversae portiones gregis Christi regendae adsignarentur, convenientissimus tamen modus illius designationis est per assignationem potestatis in determinato territorio exercendae, salvis exceptionibus, quas idem prudens regimen exigit, de iurisdictione directe i certas personas independenter a determinato territorio habenda.* Wernz – Vidal, *Ius Canonicum*, t. II, Rzym 1943, s. 458.

przez Rzymian.⁷ Kiedy sytuacja zaczęła się normować, masowo przybywało chrześcijan. Pojawiły się problemy organizacyjne dotyczące tego, aby objąć pasterską troską wiernych. Profesor Hervada zauważa, że w Kościele pierwotnym bardzo żywa była idea, że Kościół lokalny to wspólnota. Terytorium nie oznaczało tylko miejsca gdzie znajdował się Kościół, stąd, jak twierdzi Hervada, powstawały wspólnoty chrześcijańskie pod różnymi szerokościami geograficznymi: wierni, którzy są w Rzymie; Kościół Boży, który jest w Koryncie; święci i wierzący w Jezusa Chrystusa, którzy są w Efezie, itd.⁸

Mówiąc o kryterium terytorialności, które inspirowało Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. nie można zapomnieć o wpływie feudalizmu i pojęciu Kościoła, jakie podał św. Robert Belarmin. W epoce feudalnej władza świecka postrzegana była jako relacja personalna pan – poddany. Pan korzystał ze swojej władzy na swoim terytorium, którego mieszkańcy byli jego sługami lub wasalami (*vasallos*). W odpowiedzi na ataki reformy protestanckiej kardynał Robert Belarmin podaje definicję Kościoła jako społeczności zewnętrznej – *coetus baptizatorum* – hierarchicznie ukonstytuowanej. W XIX w. autorzy traktatów *Ius Publicum Ecclesiasticum* rozwijali ową belarminowską koncepcję przedstawiającą Kościół jako społeczność prawnie doskonałą na wzór państwa.⁹

Powyższe koncepcje miały decydujący wpływ na ostateczny kształt m.in. k. 198 KPK 1917, który przez „Ordynariusza” rozumie, oprócz Biskupa rzymskiego, także biskupa rezydencjalnego, Opata, Prałata *nullius*, etc., „*pro suo quisque territorio*” Ten sam kanon przywołuje kryterium personalne z władzą własną, jaką posiadają w stosunku do podwładnych przełożeni wyżsi *religionibus clericalis exemptis*¹⁰

Reasumując Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. przedstawia Kościół podzielony na okręgi terytorialne. Podstawowym okręgiem jest diecezja, której pasterzem własnym jest Biskup. Wikariaty i Prefektury Apostolskie, o których wspomina KPK 1917 należą do struktur przejściowych, do momentu utworzenia diecezji¹¹ Poza jurysdykcją diecezjalną, która jest fundamentalna, znajdują się tylko Opactwa i Prałatury *nullius* oraz inne

---

⁷ Por. R. Kantor, *Estructuras gentilicias y asociativas en la cura de almas de la Iglesia primitiva*, Cuadernos Doctorales 19 (2002) ss. 114-135.

⁸ Por. J. Hervada, *La incardinación en la perspectiva conciliar*, *Ius Canonicum* 7 (1967) s. 498.

⁹ J. Martinez Torrón, *La configuración jurídica de las Prelaturas personales en el Concilio Vaticano II*, Pamplona 1986, ss. 33-34.

¹⁰ K. 198 § 1 KPK 1917 „*In iure nomine Ordinarii intelliguntur, nisi quis expresse excipiatur, praeter Romanum Pontificem, pro suo quisque territorio Episcopus residentialis, Abbas vel Praelatus nullius eorumque Vicarius Generalis, Administrator, Vicarius et Praelatus Apostolicus, itemque ii qui praedictis deficientibus interim ex iuris praescripto aut ex probates constitutionibus succedunt in regimine, pro suis vero subditis Sueriores maiores in religionibus clericalibus exemptis*”

¹¹ Por. A. Alonso Lobo, *Comentarios ...*, dz. cyt., ss. 604-605.

struktury, którym przypisuje się władzę personalną, a konkretnie chodzi tu o *religionibus exemptis* i Wikariaty wojskowe¹²

2. Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 roku i nowe zjawiska pastoralne

Pod koniec XIX w. i na początku XX miały miejsce pewne wydarzenia, które wymagały w niedługim czasie rozwiązań ze strony hierarchii. Chodziło o pewne grupy osób, które z różnych względów napotykały na trudności, aby korzystać z pomocy duszpasterskiej – *ordinaria cura animarum*. Sprawa dotyczyła przede wszystkim uchodźców, emigrantów i ludzi morza.

a. Troska duszpasterska o uchodźców we Włoszech w czasie pierwszej wojny światowej

W czasie pierwszej wojny światowej we Włoszech znalazła się duża liczba kapłanów i seminarzystów, którzy przybyli do tego kraju jako uchodźcy. Niemożliwość nawiązania jakiegokolwiek kontaktu tychże kapłanów i seminarzystów z ich własnym Biskupem sprawiła, że Stolica Apostolska mianowała Prałata, który pełnił funkcję Ordynariusza własnego i bezpośredniego tych osób do czasu, kiedy będą oni mogli nawiązać kontakt z własnym Ordynariuszem. Mianowanie Prałata poprzedził dekret *Considerando* z 3 września 1918 r.¹³ W ten sposób powstała specyficzna figura, która nie jest Prałaturą *nullius*. Zamiarem Stolicy Apostolskiej było, aby kapłani i seminarzyści mieli bezpośredniego przełożonego. W rzeczywistości byli oni związani podwójnym węzłem: z jednej strony z Ordynariuszem miejsca, gdzie mieli zameldowanie lub gdzie byli inkardynowani, z drugiej zaś z Prałatem mianowanym przez Stolicę Apostolską. Jurysdykcja Prałata była jednak podporządkowana Ordynariuszom miejsca owych kapłanów do tego stopnia, że Prałat był obligowany wypełnić dyspozycje Ordynariusza w stosunku do jego kapłanów i seminarzystów. Warto zwrócić uwagę, że owa figura Prałata ma charakter jurysdykcji personalnej, pomimo tego, że chodzi tu o sytuację przejściową¹⁴

¹² Więcej na ten temat można przeczytać w: J. Martinez Torrón, *La configuración...*, dz. cyt., ss. 35-48.

¹³ AAS 10 (1918) ss. 415-416. „*Considerando che i sacerdoti e seminaristi profughi, o per qualsiasi causa internati, e disperse nelle varie diocesi d'Italia, non possono comunicare coi rispettivi loro Ordinari, o possono solo farlo con difficoltà; considerande che Vescovi del luogo di dimora non hanno su di essi tutta la necessaria autorità, la quale in ogni caso può essere elusa mutando dimora; tenuto calcolo del voto de parecchi Ordinari, in conformità al parere espresso dagli Emi Padri della S Congregazione Consistoriale, Sua Santità la stabilito di nominare un Prelato, il quale tenga luogo dell'Ordinario proprio ed immediate per tutti i detti sacerdoti e seminaristi in qualsiasi luogo e diocesi essi dinorino; e ciò fino a che perdurino le attuali condizioni di cose, comprendendo in questa disposizione, per uniformità di disciplina, anche i sacerdoti profughi della diocesi di Udine*”

¹⁴ J. Martinez Torrón, *La configuración* dz. cyt., s. 52.

b. Troska duszpasterska o emigrantów

Mniej więcej od 1820 r. ma miejsce rozwój zjawiska migracji. Jest wiele motywów, które decydowały o emigracji. Szerzej na ten temat można przeczytać w artykule Tellechea Indigorasa pt. *La cura pastoral de los emigrantes*¹⁵ Kościół od samego początku przejawiał zainteresowanie tego rodzaju problemami społecznymi¹⁶ Pierwszy krok poczynił w tej kwestii papież Benedykt XV w 1920 r. ustanawiając Prałata dla emigracji włoskiej¹⁷ W ten sposób papież dał początek nowemu dziełu apostolskiemu, które miało za zadanie troskę duchową o emigrację. Władza owego Prałata dotyczyła kapłanów, którzy zajmowali się duszpasterstwem wśród emigracji włoskiej. Krok dalej poszła Konstytucja apostolska Piusa XII *Exsul Familia*, która upowszechnia normy z 1920 r. W 1969 r. opublikowano *Motu proprio* Pawła VI *Pastoralis migratorum cura*¹⁸, w którym dokonuje się rewizji norm zawartych w *Exsul Familia*. Powyższa rewizja dokonała się poprzez Instrukcję *Instructio de pastore migratorum*.¹⁹ Instrukcja zachęca Konferencje Biskupów, Ordynariuszy miejsca, aby otoczyć większą troską duchową emigrantów przebywających na ich terytorium.

c. Duszpasterstwo ludzi morza

Duszpasterstwo „ludzi morza” oferuje analogiczną sytuację jak duszpasterstwo emigrantów. W 1920 r. w Glasgow odbyło się spotkanie klubów katolickich marynarzy skupionych w różnych portach brytyjskich. Wśród wielu decyzji, podjęto i taką, aby ukonstytuować „Dzieło Apostolstwa ludzi morza” Rok później papież Pius XI mianował Prezydentem tego Stowarzyszenia Arcybiskupa Glasgow. Między 1922 a 1931 r. liczba klubów katolickich marynarzy wzrosła z dwunastu do stu pięćdziesięciu.²⁰ Normy „Dzieła Apostolstwa ludzi morza” zostały promulgowane w 1957 r.²¹

---

¹⁵ J.I. Tellechea Indigorasa, *La cura pastoral de los emigrantes*, REDC 8 (1953) ss. 539-578.

¹⁶ Por. Pius XII, Konstytucja Apostolska *Exsul Familia*, w: AAS 44 (1952) s. 651. Pierwsza część tego dokumentu *De materna Ecclesiae in emigrantes sollicitudine* jest poświęcona staraniom papieża, aby osoby znajdujące się poza miejscem pochodzenia znalazły stosowną opiekę duszpasterską.

¹⁷ S.C. Consistorial: *Notificazione circa la costituzione di un Prelato per l'emigrazione italiana*, 22.X.1920, w: AAS 12 (1920) ss. 534-535.

¹⁸ AAS 61 (1969) ss. 601-603.

¹⁹ AAS 61 (1969) ss. 614-643.

²⁰ Por. J. Martinez Torrón, *La configuración ...*, dz. cyt., s. 63.

²¹ *Leges operis Apostolatus maris, Auctoritate Pii PP XII conditae*, AAS 50 (1958) ss. 375-383.

II. PRAŁATURY PERSONALNE NA SOBORZE WATYKAŃSKIM II I W USTAWODAWSTWIE POSOBOROWYM

Kanony dotyczące prałatur personalnych (kk. 294-297 KPK) należy rozumieć w perspektywie tekstów Soboru Watykańskiego II. Jak powiedział Jan Paweł II promulgując nowy Kodeks Prawa Kanonicznego: „nowy kodeks reprezentuje wielki wysiłek, aby przenieść na język kanonistyczny eklezjologię soborową²² Sobór starał się zarysować nową formę prawną o wielkiej elastyczności, aby przyczynić się do owocnego szerzenia orędzia i życia chrześcijańskiego; w ten sposób organizacja Kościoła odpowiada wymogom jego posłannictwa, które wpisuje się w historię ludzkości.

1. Odniesienie do *Mission de France*

Zanim przejdziemy do charakterystyki prałatur personalnych w doktrynie Soboru Watykańskiego II i w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r., zwrócimy uwagę najpierw na niektóre elementy charakterystyczne dla „Misji Francuskiej” – utworzonej w 1954 r. jako Prałatura *nullius*.

W schemacie *De distributione cleri* sporządzonym przez Soborową Komisję Przygotowawczą odnajdujemy wyraźną referencję do Misji Francuskiej. W numerze IV tegoż schematu czytamy: *In bonum omnium alicuius Nationis (vel alicuius Regionis, que forte ex pluribus nationibus constet) dioecesium constituentur pro rerum adiunctis et locorum indigentia, Conso-tiationes cleri secularis – quales in aliquibus regionibus iam exstand ibique „Missiones nationales” nuncupantur – que in Prelaturam, cum aut sine territorio, erectae, sub regiminie sint certi Praelati, eiusdem Prelaturae Ordinarii. Istius Praelati erit Seminarium nationale erigere ac dirigere in quo alumni instituantur in servitium totius Nationis vel Regionis. Eidem Praelato ius sit alumnos ita institutos incardinandi, eosque ad Ordines promovendi „titulo Missionis Nationalis vel Regionalis” Onus tandem sit Praelato providendi decorae sustentationi eorum, quos promoverit titulo praedicto*²³

Misja Francuska cieszyła się wielkim uznaniem gdyż rozwiązywała dwa rodzaje problemów: po pierwsze dostarczała kapłanów do niektórych regionów Francji oraz po wtóre, przygotowywała wyspecjalizowanych kapłanów, zwłaszcza do regionów robotniczych i niektórych sektorów wiejskich. Misja Francuska od samego początku była związana z hierarchią Kościoła francuskiego. W 1941 r. Zgromadzenie Kardynałów i Arcybiskupów Francji utworzyło Misję Francuską a rok później utworzono Seminarium w Lisieux gdzie święcono kapłanów należących do Misji. Szybko pojawiły się

²² Konstytucja Apostolska *Sacrae disciplinae leges*, w: AAS 75 (1983), XI.

²³ Schemat ten był dyskutowany w czasie zebrania Komisji Przygotowawczej dnia 10 listopada 1961 r. *Acta et Documenta Concilio Oecumenico Vaticano II apparando*, Series II, vol. II, Pars I, s. 564.

owoce działalności Misji w postaci utworzenia wspólnot wiejskich w regionach, w których widoczny był proces dechrystianizacji. Jedną z tych wspólnot należących do Misji składającą się z trzech kapłanów zajęła się dziewięcioma parafiami, podczas gdy inna wspólnota składająca się z czterech kapłanów, w tym dwóch należących do Misji, objęła duszpasterską troską piętnaście parafii.

10 maja 1949 r. Stolica Apostolska zaaprobowała tymczasowe statuty Misji, która w tym czasie posiadała kapłanów pracujących w dwudziestu pięciu diecezjach francuskich. W 1952 r. przeniesiono siedzibę Seminarium z Lisieux do Limoges. Rok później, we wrześniu, Seminarium zostało zamknięte. Papież Pius XII Konstytucją apostolską *Omnium Ecclesiarum* z 1954 r.²⁴ dokonał reorganizacji Misji Francuskiej i Seminarium.

Przedmiotem Konstytucji *Omnium Ecclesiarum* jest utworzenie Stowarzyszenia kapłanów diecezjalnych nazywanego Misją Francuską i nazwanie go Prałaturą *nullius*, z własnym terytorium i własnym Ordynariuszem. Do charakterystycznych punktów wyżej wspomnianej Konstytucji należy zaliczyć:

a) Konstytucja Apostolska tworzy prałaturę *nullius*. Jest to prałatura terytorialna, jedyna prałatura, jaką kontempluje Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. (kk. 319-327). Terytorium parafii Pontigny zostaje oddzielone od diecezji Sens i tworzy terytorium nowej diecezji. Zostaje utworzone nowe terytorium niezależne od jakiegokolwiek diecezji i zostaje oddana jurysdykcji prałata Misji Francuskiej.

b) Nowa prałatura *nullius* – przez fakt, że tworzy ją jedna tylko parafia – podlega k. 319 § 2 i rządzi się własnym prawem: Konstytucją Apostolską Piusa XII i *Lex propia*, tzn. własnymi statutami.

c) Misja Francuska jest stowarzyszeniem kapłanów diecezjalnych pod jurysdykcją prałata *nullius* z Pontigny mianowanego przez Biskupa Rzymskiego spośród biskupów członków Episkopatu Misji Francuskiej.²⁵

d) Misja Francuska może posiadać w Pontigny Seminarium, gdzie może studiować odpowiednia liczba seminarzystów.

e) Co do praw i obowiązków prałata:

- może udzielać alumnom święceń kapłańskich *a titulo* „Misji” Ma on obowiązek zadbać o ich godne utrzymanie;
- może wysyłać kapłanów Misji do jakiegokolwiek diecezji francuskiej, za zgodą miejscowego Ordynariusza. W wypełnianiu zadań w określonej diecezji, kapłani Misji Francuskiej podlegają jurysdykcji Ordynariusza miejscowego oraz swojego prałata Misji.

²⁴ AAS 46 (1954) ss. 567-574.

²⁵ Art. 1 *Lex propia* Misji Francuskiej mówi: *La Mission de France est une consociatio cleri saecularis.*

f) Członkami Misji Francuskiej są tylko duchowni. Konstytucja Apostolska nie przewiduje możliwości przynależności do Misji członków wiernych świeckich.

2. Charakter hierarchiczny prałatur personalnych

Dekret *Presbyterorum Ordinis* wyraża w sposób formalny stanowisko soborowe w stosunku do prałatur personalnych.

Czytamy w tym dokumencie: *gdzie zaś wymagałyby tego racje apostołstwa, należy ułatwić nie tylko lepsze rozmieszczenie prezbiterów, lecz także trzeba zorganizować specjalne dzieła duszpasterskie dla różnych grup społecznych w jakimś kraju lub narodzie, czy w jakiegokolwiek części świata. W tym celu można zatem z pożytkiem utworzyć jakieś seminaria międzynarodowe, specjalne diecezje lub prałatury osobowe i inne tego rodzaju instytucje, do których, dla dobra całego Kościoła mogą być przeznaczeni lub inkardynowani prezbiterzy, w sposób do ustalenia dla każdego z tych poczyniń i zawsze z zachowaniem praw ordynariuszy miejscowych*²⁶

Dokładna analiza powyższego tekstu wskazuje, że Sobór rozumiał nowe prałatury powstające z inspiracji *ratione apostolatus et in bonum totius Ecclesiae*, jako formy organizacji jurysdykcji hierarchicznej Kościoła, tzn. struktury konstytucjonalnej Kościoła. *Sensus verborum* wyrażenia *peculiares dioecese vel praelaturae personales* zawarty jest w tym, że obydwie instytucje mają specyficzną naturę i że rozważane są one przez pryzmat autoorganizowania *iure ecclesiastico* struktury hierarchicznej Kościoła, aby wypełnić *peculiariora opera pastoralia*²⁷ Prałatury personalne są, zatem instytucjami należącymi do duszpasterskiej i hierarchicznej struktury Kościoła. Oznacza to, że są jedną z form, za pomocą których Kościół realizuje cele wyznaczone przez Chrystusa, z tą specyficzną cechą, że jej wierni należą także do swych kościołów lokalnych lub diecezji, na terenie których zamieszkują.

3. Prałatury personalne w ustawodawstwie posoborowym

a. *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*

Papież Paweł VI dnia 6 VIII 1966 r. promulgował *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*. Numery 1-4 pierwszej części zostały umieszczone w tym dokumencie pod tytułem: „*Cleri distributio et subsidia Diocesibus praestanda*”²⁸ i zajmują się następującymi kwestiami:

²⁶ *Presbyterorum Ordinis* (DK) n. 10.

²⁷ Co do interpretacji tekstów soborowych można zobaczyć wyjaśnienia zawarte w: *Notificationes* z 16 XI 1964 odnośnie do schematu *De Ecclesia* Soboru Watykańskiego II, AAS 57 (1965) s. 72.

²⁸ W tytule odzwierciedlone są treści zawarte w KDK n. 6 oraz w DK n. 10.

- n. 1: utworzenie Rady przy Stolicy Apostolskiej, *pro oportunitate*, której zadaniem byłoby ustanowienie podstawowych przepisów umożliwiających właściwe rozmieszczenie duchowieństwa;
- n. 2: kompetencje i zadania Synodów Patriarchalnych i Konferencji Biskupów odnośnie właściwego rozmieszczenia duchowieństwa;
- n. 3: przechodzenie duchownych z jednej diecezji do drugiej;
- n. 4: pralatury zajmujące się realizacją szczególnych zadań pastoralnych i misyjnych.

Kwestie poruszane w trzech pierwszych numerach odpowiadają pierwszej części tytułu: *Cleri distributio*²⁹ *Motu proprio Ecclesiae Sanctae* zatrzymuje się nad pralaturami personalnymi będącymi nowością i które są erygowane przez Stolicę Apostolską. Ustawodawca daje w tym dokumencie istotny fundament prawny dla rozwoju organizacji hierarchicznej Kościoła przewidziany przez Sobór Watykański II regulując w ten sposób, oprócz pralatur personalnych, także inne nowe instytucje takie jak Konferencje Biskupów czy Radę kapłańską i duszpasterską.

b. Kontynuacja między Soborem a *Motu proprio*

Między dyspozycjami *Motu proprio* a Dekretem *Presbyterorum Ordinis* istnieje istotna kontynuacja. Należy zauważyć, że normy *Motu proprio* dotyczące uprawnień i powinności przełożonych w tworzeniu i kierowaniu Seminariami, formowaniu seminarzystów i ich inkardynacji, troski o życie duchowe i utrzymanie, zostały dosłownie zaczerpnięte z tekstów opracowanych przez Komisję Soboru, a konkretnie ze schematu „*De sacerdotibus*”³⁰ Wspomniane teksty nie zostały jednak uwzględnione w ostatecznej wersji Dekretu *Presbyterorum Ordinis*.

W dokumencie *Ecclesiae Sanctae* Pawła VI pojawiają się następujące charakterystyki nowych pralatur personalnych:

a) Jako przyczynę erygowania nowych pralatur personalnych przez Stolicę Apostolską dokument podaje realizację szczególnych zadań pastoralnych lub misyjnych *ad opera pastoralia vel missionaria perficienda*. Dokument nie przytacza wśród możliwych motywów konstytuowania się nowych pralatur, kwestii właściwego rozmieszczenia duchowieństwa. Tymi zagadnieniami zajmują się nn. 1-3 omawianego dokumentu.

---

²⁹ W Nocie Kongregacji do spraw Duchowieństwa z dnia 25 III 1980 r. *De mutua Ecclesiarum particularium cooperatione promovenda ac praesertim de aptiore cleni distributio-ne*, AAS 72 (1980) ss. 343-364), cytuje się tylko trzy pierwsze numery części I *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*. Nie wspomina się o n. 4, który dotyczy reformy inkardynacji i ekskardynacji ułatwiających właściwe rozmieszczenie duchowieństwa. Por. kk. 267-272 KPK.

³⁰ Por. *Acta Synodalia III/IV*, s. 880.

b) Dokument postanawia, że kapłani inkardynowani do prałatury personalnej są wyświęceni *titulo servitii Praelaturae*, tzn., że ich misja może się realizować w całkowitej służbie prałaturze.

c) Nowe prałatury są erygowane zważywszy na pomoc, jaką mogą one zaoferować kościołom lokalnym oraz mając na uwadze także pomoc poszczególnych diecezji (*subsidia Dioecesisibus praestanda*). Zadania pastoralne, jakimi zajmują się prałatury mogą przynosić pożytek dla kościołów partykularnych³¹

c. Normy zawarte w Konstytucji *Regimini Ecclesiae Universae*

Co do natury hierarchicznej struktury prałatur zauważamy, iż *Motu proprio Ecclesiae Sanctae* utrzymuje to samo kryterium co Dekret *Presbyterorum Ordinis*. Papież Paweł VI w Konstytucji apostolskiej *Regimini Ecclesiae Universae* umieścił prałatury personalne wśród struktur jurysdykcyjnych o charakterze hierarchicznym. Wspomniany dokument z 15 VIII 1967 r., w którym Ojciec Święty dokonuje reformy Kurii Rzymskiej, wskazuje na Kongregację do Spraw Biskupów jako kompetentną w sprawach struktur hierarchicznych Kościoła rzymskiego, które to struktury organizują działalność duszpasterską.

W numerze 49 § 1 omawianej Konstytucji czytamy: *Ad Congregationem pro Episcopis spectat, in locis et pro personis non obnoxiiis Congregationi pro Ecclesiis Orientalibus vel pro Gentium Evangelizatione, novas dioeceses, provincias, regiones constituere, easdem constitutas dividere, unire, recognoscere, tum Conferentiis Episcopalibus – quarum intersit – proponentibus (14), tum iisdem, si casus ferat, auditis; Vicariatus Castrenses erigere necnon, auditis Conferentiis Episcoporum territorii. Praelaturas ad peculiaria opera pastoralia perficienda pro variis regionibus aut coetibus socialibus speciali adiutorio indigentibus (15); agit praeterea quae attingunt Episcopos. Administratores Apostolicos, Coadiutores et Auxiliares Episcoporum, Vicarios Castrenses ceterosque Vicarios seu Praelatos iurisdictione personal fruentes, nominandos*³²

Przypis 15 Konstytucji przywołuje Dekret *Presbyterorum Ordinis* n. 10 oraz *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*, I, n. 4., określając w ten sposób figurę prawną, do której się odnosi. Prałatury personalne, podobnie jak pozostałe instytucje cytowane w Konstytucji apostolskiej, przynależą do hierarchicznej struktury Kościoła. Wszystkie powyższe dyspozycje są wyrazem *mens et voluntas* Soboru Watykańskiego II.

³¹ A. Fuenmayor, *Sobre la naturaleza de las prelaturas personales y su inserción de la estructura de la Iglesia*, w: Tenże, *Escritos sobre prelaturas personales*, Pamplona 1990, s. 116.

³² AAS 59 (1967) s. 901.

III. PRAŁATURY PERSONALNE W KODEKSIE PRAWA KANONICZNEGO Z 1983 ROKU

Większość istniejących jurysdykcji kościelnych należy do terytorialnych, ponieważ organizowane są na podstawie związku wiernych z określonym miejscem zamieszkania. Typowym tego przykładem jest diecezja. Można też ustanowić jurysdykcję kościelną dla wiernych na podstawie innych kryteriów, którymi mogą być: zawód, obrządek, status emigranta itd. Przykładami takich jurysdykcji są ordynariaty wojskowe i prałatury personalne. Poniżej zajmiemy się normami zawartymi w KPK z 1983 roku a dotyczącymi tych ostatnich.

1. Erygowanie prałatur

Kanon 294 przypomina motyw duszpasterski, dla którego Sobór Watykański II chce erygować prałatury personalne: „celem właściwego rozmieszczenia duchowieństwa albo prowadzenia specjalnych dzieł duszpasterskich lub misyjnych w różnych regionach, albo dla różnych grup społecznych”

– Erygowanie prałatur należy wyłącznie do Stolicy Apostolskiej, podobnie jak erygowanie innych jurysdykcyjnych struktur hierarchicznych³³;

– Postanawia się, że zanim zostanie erygowana prałatura personalna przez Stolicę Apostolską, ta winna wcześniej wysłuchać zainteresowanych Konferencji Biskupów³⁴;

– Do warunków podstawowych i koniecznych należy, aby prałatury posiadały kapłanów i diakonów duchowieństwa świeckiego, co swoją drogą wyraźnie różni się od fenomenu życia konsekrowanego.

2. Kierowanie prałaturami personalnymi

Kanon 295 ustanawia sposób kierowania prałaturami, który możnaby streścić w następujących punktach:

– O ile k. 294 stwierdza, że utworzenie prałatur personalnych należy do kompetencji Stolicy Apostolskiej, o tyle powyższy kanon określa sposób rządzenia, który jest charakterystyczny dla struktur hierarchicznych i w żaden sposób nie jest kompatybilny z naturą stowarzyszeń, gdyż normy regulujące działalność prałatury personalnej są dane przez Stolicę Apostolską: Statuty *ab Apostolica Sede condita*. Tutaj pojawia się najbardziej wyraźna różnica między prałaturami personalnymi i stowarzyszeniami.³⁵

– Kanon 295 kontempluje i reguluje pozycję prawną prałata. Prałat jest *ordinario proprio* prałatury personalnej. To oznacza, że kieruje prałaturą

---

³³ Por. k. 373 KPK.

³⁴ Przewidziane jest wysłuchanie Konferencji Biskupów. Por. Dekret *Christus Dominus*, 24; *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*, I, 12.

³⁵ Por. A. Fuenmayor, *Sobre la naturaleza...*, dz. cyt., s. 123.

posiadając władzę rządzenia, *quae quidem ex divina institutione est in Ecclesia et etiam potestas iurisdictionis vocatur*.³⁶ Wspomniana władza prałata personalnego jest zwyczajna (k. 131 § 1) i na mocy samego prawa jest przywiązana do urzędu prałata prałatury personalnej. Jest to władza biskupia, chociaż duchowny sprawujący urząd prałata może być biskupem lub prezbiterem. Chodzi tu o autonomiczną jurysdykcję hierarchiczną, której instancją najwyższą jest Stolica Apostolska.³⁷ Kompetencje prałata personalnego obejmują m.in. erygowanie seminarium narodowego lub międzynarodowego w celu przygotowania duchownych do służby prałaturze; inkardynowanie alumnów i promowanie ich do święceń tytułem służby prałaturze; troska o formację duchownych inkardynowanych do prałatury oraz ich odpowiednie utrzymanie. Zabezpieczenie im utrzymania może być z funduszy własnych prałatury bądź z funduszy diecezji lub innego Kościoła partykularnego, na terenie którego duchowni ci spełniają zadania duszpasterskie³⁸

– W k. 265 czytamy, że duchowni mają być inkardynowani: *aut alicui Ecclesiae particulari vel praelaturae personali, aut alicui instituto vitae consecratae vel societati hac facultate praeditis*.

– Kierowanie prałaturą powierza się prałatowi obdarzonemu władzą rządzenia. Analizując Konstytucję Apostolską *Regimini Ecclesiae Universae*, należy przyjąć, że mianowanie prałata należy do kompetencji Kongregacji do spraw Biskupów. Nadanie urzędu może przybrać jedną z dwóch form kodeksowych, tzn. albo bezpośrednio mianowanie albo zatwierdzenie legalnie wybranego³⁹ W ten sposób jeszcze raz podkreśla się hierarchiczną naturę prałatur personalnych i ewidentną różnicę między tymi a instytucjami życia konsekrowanego, których przełożony generalny jest wybierany i mianowany zgodnie z konstytucjami danego instytutu, bez potrzeby zatwierdzania i mianowania przez Stolicę Apostolską⁴⁰

3. *Organica cooperatio* wiernych świeckich

Zgodnie z k. 296 KPK „na podstawie umowy zawartej z prałaturą, świeccy mogą się poświęcić dziełom apostolskim prałatury personalnej; sposób zaś tej organicznej współpracy a także główne obowiązki i prawa z nią związane, winny być odpowiednio określone w statutach”

³⁶ K. 129 § 1.

³⁷ Konstytucje Apostolskie, które erygują autonomiczne jurysdykcje hierarchiczne (diecezje, prałatury, etc.) wskazują także na kościół katedralny lub prałacki jako siedzibę. Tak było np. w Konstytucji Apostolskiej *Ut sit* erygującej Opus Dei, w której określa się zakres jurysdykcji prałatury Opus Dei, mianuje prałata Alvaro del Portillo i wybiera jako kościół prałatury – Oratorium Santa Maria de la Paz, gdzie ma znajdować się siedziba główna prałatury. Por. Konstytucja Apostolska *Ut sit*, art. VII.

³⁸ J. Krukowski, *Prałatury personalne*, w: J. Dyduch, W. Góralski, E. Górecki, J. Krukowski, M. Sitarz (red.) *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, II/1, Poznań 2005, ss. 118-123.

³⁹ Por. k. 377 § 1.

⁴⁰ Por. k. 625 § 1

– Prałatury personalne *ad peculiaria opera pastoralia perficienda*, w skład których zawsze wchodzi diakoni i prezbiterzy duchowieństwa świeckiego, mogą tworzyć także wierni świeccy, którzy realizują inicjatywy i zadania prałatury. O możliwości realizacji pewnych zadań przez wiernych świeckich mówi Sobór Watykański II, który podkreśla, że misja apostolska Kościoła nie może być zredukowana tylko do aktywności hierarchii⁴¹

– Wierni świeccy są współodpowiedzialni za zadania apostolskie prałatury. Kanon 296 określa ową *cooperatio* jako *organica*. Termin „*cooperatio*” należy tu rozumieć w takim znaczeniu, jakie Kodeks Prawa Kanonicznego przypisuje wszystkim chrześcijanom – duchownym i świeckim, kiedy mówi, że wszyscy oni *secundum propriam cuiusque condicionem et munus, ad aedificationem Corporis Christi cooperantur*.⁴² Termin powyższy występuje także w Konstytucji dogmatycznej *Lumen Gentium*, kiedy mówi o wiernych świeckich w Kościele: *ut omnes suo modo ad commune opus unanimiter cooperantur*⁴³

– Wyrażenie „*organica cooperatio*” zawiera w sobie różne formy i stopnie zaangażowania wiernych świeckich w zadania prałatury personalnej. Mogą one przybierać większy lub mniejszy zakres, mogą być czasowe lub stałe. Ta współpraca może być do tego stopnia dynamiczna, że świeccy mogą zostać członkami prałatury, tzn. mogą przynależeć do nich *pleno iure*.⁴⁴

Jak widać członkostwo wiernych świeckich w prałaturze personalnej dokonuje się na podstawie dwustronnej umowy z prałatem. Szczególnym efektem tejże umowy są wzajemne obowiązki i uprawnienia po stronie wiernych świeckich i po stronie prałatury, w imieniu której działania podejmuje prałat.

4. Charakter więzi świeckich z prałaturą

Konkretna forma „*organica cooperatio*” świeckich z prałaturą personalną jest określona w każdym przypadku przez Statuty prałatury. Chcąc opisać charakter jaki posiada więź wiernych świeckich z prałaturą trzeba mieć na względzie następujące uwagi:

– Troska duszpasterska wiernych w prałaturze personalnej jest powierzona biskupowi diecezjalnemu, tak więc do niego należy organizowanie kultu, troska o czystość wiary i obyczajów;

– Owa więź jest kanoniczna i nie posiada charakteru ślubu, przysięgi czy obietnicy, jak to ma miejsce w Instytutach życia konsekrowanego.⁴⁵

⁴¹ Por. *Lumen Gentium*, n. 10; *Christus Dominus*, n. 16; *Apostolicam actuositatem*, n. 25; *Presbyterorum Ordinis*, n. 9.

⁴² K. 208 KPK.

⁴³ *Lumen Gentium*, n. 30.

⁴⁴ Relacja prałatury Opus Dei ze świeckimi, którzy poświęcają się dziełom apostolskim nazywana jest przynależnością. Por. Deklaracja Kongregacji do spraw Biskupów z 23 VIII 1982 r., nn. I b; II b; III b; IV c, w: AAS 75 (1983) ss. 464-468.

⁴⁵ Por. *Lumen Gentium*, n. 44; k. 573 § 2 KPK. Zdaniem Krukowskiego „inkorporacja świeckich do prałatury personalnej, oparta na dwustronnej umowie, różni się od inkorporacji

Więź ta komponuje się bardziej w k. 1290, który dotyczący kontraktów i wymaga co do ważności odpowiedniego wieku, określonego w k. 98 § 1 oraz przewidzianych w kk. 124 i 126 warunków co do ważności aktów prawnych;

– Więź świeckich z prałaturą nie jest definiowana poprzez wolę świeckich. Nie są oni bowiem tymi, którzy konstytuują prałaturę. Chodzi tu o akt przystąpienia, poprzez który przyjmują oni w sposób wolny pewne prawa i obowiązki.⁴⁶

– Akt przystąpienia wiernych do prałatury personalnej ma swoje konsekwencje prawne: poddaje wiernego władzy rządzenia prałata.

5. Relacje prałatur personalnych z diecezją

Kanon 297 kontempluje w sposób ogólny władzę wszystkich prałatur personalnych w stosunku do podstawowych aspektów tej nowej figury kanonicznej. Szczególną uwagę zwraca jednak na zachowanie praw ordynariusza miejsca.

– Prałatury personalne nie są erygowane, aby „zastąpić” Kościoły partykularne. Są tworzone, zgodnie z zamysłem soboru, wtedy kiedy wymaga tego potrzeba pasterska „*ubi vero ratio apostolatus postulaverit*” Tym słowem Dekretu *Presbyterorum Ordinis* towarzyszy jednoznaczna klauzula: *salvis semper iuribus Ordinarius locorum*. Te nowe struktury hierarchiczne rozwijają się w Kościołach lokalnych, którym służą mając na uwadze kompetencje biskupów diecezjalnych;

– *Motu proprio Ecclesiae Sanctae* rozważa możliwość erygowania nowych prałatur personalnych zważywszy na pomoc, jaką te mogą świadczyć

---

do Instytutu życia konsekrowanego, jaka dokonuje się przez złożenie ślubów lub przyrzeczeń zachowania rad ewangelicznych. Różnica istnieje także między inkorporacją wiernych do prałatury personalnej a wstąpieniem do prywatnego stowarzyszenia wiernych. Umowa między wiernymi a zarządem stowarzyszenia prywatnego ma charakter konstytuujący stowarzyszenie. Natomiast umowa wiernych świeckich z prałaturą personalną nie może rodzić takiego skutku, ponieważ jest zjawiskiem wtórnym, zakłada bowiem istnienie struktury ustanowionej na mocy erekcji dokonanej przez Stolicę Apostolską. Przez zawarcie umowy z prałaturą następuje inkorporacja wiernego świeckiego do prałatury, aby współpracował w realizacji specjalnych celów apostolskich” J. Krukowski, *Prałatury* dz. cyt., s. 121.

⁴⁶ Prawo kanoniczne zna przypadki, w których katolik w sposób wolny poddaje się istniejącej już strukturze hierarchicznej. K. 112 stwierdza: „Po przyjęciu chrztu, do Kościoła innego samodzielnego obrządku zostają włączeni: 1° ci, którzy otrzymali zezwolenie Stolicy Apostolskiej; 2° małżonek, który zawierając małżeństwo lub w czasie jego trwania oświadczy, że pragnie przejść do Kościoła innego samodzielnego obrządku swego małżonka; po rozwiązaniu jednak małżeństwa może w sposób nieskrępowany powrócić do Kościoła łacińskiego; 3° dzieci tych, o których w nn. 1 i 2, przed ukończeniem czternastego roku życia, a w małżeństwie mieszanym dzieci strony katolickiej, która zgodnie z przepisami prawa przeszła do Kościoła innego obrządku; po osiągnięciu wskazanego wieku mogą powrócić do Kościoła łacińskiego. Nawet długotrwały zwyczaj przyjmowania sakramentów według obrzędów Kościoła innego samodzielnego obrządku, nie pociąga za sobą przynależności do tego Kościoła” K. 1016 mówi z kolei o wolności w wyborze diecezji.

diecezjom (*subsytia Dioecesis praestanda*) w wykonywaniu zadań przewidzianych dla prałatur *sedulo caveatur, ut iura Ordinariorum locorum serventur*. Kodeks Prawa Kanonicznego w sposób praktyczny konkretyzuje powyższą klauzulę:

- przed erygowaniem prałatury personalnej Stolica Apostolska wysłuchuje zainteresowane Konferencje Episkopatu (k. 294);
- Statuty nadane przez Stolicę Apostolską (k. 295 § 1) winny określać relacje prałatury personalnej z Ordynariuszem miejsca (k. 297)⁴⁷

Władza prałata rozciąga się na to, co się tyczy szczególnej misji prałatury:

– Wierni prałatury są w pełni podlegli władzy prałata we wszystkim, co się tyczy posłannictwa prałatury, a konkretnie, w tym, co odnosi się do wypełniania szczególnych zobowiązań – ascetycznych, formacyjnych i apostoelskich – przyjętych w formalnej umowie, mającej charakter kontraktu, przy inkorporacji do prałatury. Te zobowiązania, ze względu na swoją materię, nie kolidują z władzą biskupa diecezjalnego. Wierni świeccy Opus Dei pozostają także wiernymi diecezji, w której mieszkają, i dlatego pozostają poddani władzy biskupa diecezjalnego w taki sam sposób i w tych samych kwestiach, co inni ochrzczeni.

– Zgodnie z ustaleniami prawa ogólnego i szczególnego, diakoni i prezbiterzy inkardynowani do prałatury przynależą do kleru świeckiego ze wszystkimi tego skutkami i znajdują się w pełni pod władzą prałata. Winni krzewić stosunki braterstwa z członkami prezbiterium diecezjalnego, starannie przestrzegać ogólnej dyscypliny kleru i korzystać z aktywnego i biernego głosu przy wyborze do rady prezbiterialnej diecezji. Podobnie biskupi diecezjalni za uprzednią zgodą prałata lub jego wikariusza, mogą powierzać kapłanom prałatury funkcje lub urzędy kościelne (proboszcza, sędziego itd.), z których będą zdawali sprawę jedynie biskupowi diecezjalnemu i będą wykonywać jego wskazania⁴⁸

Nie należy, zatem dopatrywać się kolizji między prałaturą personalną i Kościołem partykularnym, gdyż prałatura personalna nie ma na celu wykonywania całości zadań pastoralnych, jakie stoją przed Kościołem partykularnym, ale powołana jest jedynie, jak to już wcześniej było powiedziane, do

---

⁴⁷ Por. A. Fuenmayor, *Sobre la naturaleza ...*, dz. cyt., ss. 127-128.

⁴⁸ Tak np. Statut Prałatury personalnej Opus Dei (tytuł IV, rozdz. V) ustanawia kryteria harmonijnej współpracy między Prałaturą i diecezjami, w granicach, których Prałatura prowadzi swoje specyficzne posłannictwo. Niektóre charakterystyczne cechy wzajemnej relacji są następujące: a) Nie rozpoczyna się pracy Opus Dei, ani nie przystępuje się do kanonicznego erygowania ośrodka Prałatury bez uprzedniej zgody biskupów diecezjalnych. b) Aby erygować kościoły Prałatury lub gdy powierza się jej kościoły – lub parafie – już istniejące w diecezji, zawiązuje się umowę między biskupem diecezjalnym a prałatem lub odpowiednim wikariuszem regionalnym; w tych kościołach mają być przestrzegane ogólne ustalenia diecezji co do kościołów prowadzonych przez kler diecezjalny. c) Władze regionalne Prałatury zachowują należne stosunki z biskupami diecezji, gdzie Prałatura realizuje swoje zadanie duszpasterskie i apostoelskie; a również z biskupami, którzy pełnią kierownicze funkcje w konferencjach biskupów i z ich odpowiednimi organizmami.

realizacji specjalnych celów pastoralnych, które może realizować na terytorium wielu różnych Kościołów partykularnych.

Konkludując należy stwierdzić, że teksty soborowe oraz dokumenty papieża Pawła VI i sam Kodeks Prawa Kanonicznego, przedstawiają prałatury personalne jako specyficzne formy struktury hierarchicznej Kościoła. Prałatura personalna jest kościelną osobą prawną, złożoną z duchowieństwa świeckiego, erygowaną przez Stolicę Apostolską, której celem jest przycylenie się do właściwego rozmieszczenia duchowieństwa bądź prowadzenie specjalnych dzieł duszpasterskich lub misyjnych w różnych regionach lub dla różnych grup społecznych. Działalność prałatur personalnych nie może w żadnym przypadku ograniczać praw ordynariuszy tych diecezji, w których działalność ta jest prowadzona. Kodeks Prawa Kanonicznego zawiera tylko ogólne zasady dotyczące tworzenia prałatur, specyficzny zaś profil każdej z prałatur personalnych jest określany Statutami.

LAS PRELATURAS PERSONALES EN EL SISTEMA JURÍDICO DEL DERECHO CANÓNICO

R e s u m e n

Las prelaturas personales son circunscripciones no territoriales erigidas por la Santa Sede con finalidades pastorales específicas y dependen de la Congregación para los Obispos (*Pastor Bonus*, 80). En el marco de la revitalización y flexibilización de la organización jerárquica de la Iglesia promovida por el Concilio Vaticano II (*Presbyterorum Ordinis*, 10) contempló por primera vez esta nueva estructura jerárquica de la Iglesia de naturaleza personal y especializada.

Recogiendo y determinando la nueva institución, ya regulada en la legislación conciliar y postconciliar por el *Motu proprio Ecclesiae Sanctae*, los cánones 294-297 CIC constituyen una ley marco o conjunto de normas generales por las que debe regirse toda prelatura personal.

En la prelatura personal hay que distinguir: el prelado – pastor y Ordinario propio de la prelatura; el presbiterio – está compuesto por sacerdotes del clero secular, con la colaboración de diáconos también seculares; los fieles laicos – se relacionan con la prelatura y forman parte de ella de diversos modos.

Las prelaturas personales tienen sus estatutos. En ellos deberán determinarse las relaciones de la prelatura con los Ordinarios locales de aquellas diócesis en las cuales la prelatura ejerce o desea ejercer sus obras pastorales o misionales, con el consentimiento previo del Obispo diocesano (c. 297). Estas relaciones deberán ser de armonía y comunión eclesial, ya que las prelaturas personales son estructuras creadas esencialmente para el bien común de toda la Iglesia (*Presbyterorum Ordinis*, 10).